

Джоді Кантор і Меґан Туей

ВОНА РОЗПОВІЛА

**Викриття сексуального насильства
і становлення руху #MeToo**

Yakaboo
publishing

КИЇВ · 2020

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

ЗМІСТ

Заувага авторів	7
Передмова	9
Розділ 1. <i>Перший телефонний дзвінок</i>	16
Розділ 2. <i>Таємниці Голлівуду</i>	45
Розділ 3. <i>Як змусити жертву замовкнути</i>	74
Розділ 4. <i>Створення позитивної репутації</i>	114
Розділ 5. <i>Співучасть компанії</i>	148
Розділ 6. <i>«Кого ще записали?»</i>	188
Розділ 7. <i>«І постане рух»</i>	214
Розділ 8. <i>Роздуми на пляжі</i>	240
Розділ 9. <i>«Не обіцяю, що поїду до Вашингтона»</i>	278
Епілог: <i>Сходи</i>	326
Післямова	343
Подяки	348

ПЕРЕДМОВА

Коли ми 2017 року розпочали розслідувати справу Гарві Вайнштайна для New York Times, жінки мали більше влади, ніж будь-коли. Кількість посад, які колись обіймали здебільшого чоловіки — поліцейський, солдат, пілот — зменшилася майже до нуля. Жінки очолювали уряди, зокрема Німеччини та Великої Британії, а також такі компанії, як General Motors і PepsiCo. Жінка віком трохи за тридцять лише за один рік праці могла заробити більше, ніж усі її предки жіночої статі разом заробляли протягом життя.

Утім жінки занадто часто зазнавали сексуальних домагань, які залишалися безкарними. Науковиці та офіціантки, чірлідерки, директорки компаній та працівниці фабрик мусили усміхатися, коли їх мацали або роздивлялися масними поглядами, і терпіти небажані залицяння задля чайових, зарплати чи службового підвищення. Сексуальні домагання були протизаконні, але на деяких робочих місцях їх сприймали як буденну річ. Жінок, які обурювалися, часто звільняли або обвинувачували в наклепі. Жертв часто ізолювали й не давали спілкуватися між собою. Чимало людей вважали, що найкращий варіант для

потерпілих — це погодитися на грошове відшкодування в обмін на мовчанку.

Натомість переслідувачі жінок завиграшки підіймалися на найвищі щаблі успіху і визнання. Домагальників часто сприймали поблажливо, як пустотливих бешкетників, або й підбадьорювали. Скоєне рідко призводило до серйозних наслідків. Меган написала кілька статей про жінок, які стверджували, буцімто їх переслідував Доналд Трамп, а потім описувала його перемогу на виборах 2016 року.

Коли 5 жовтня 2017 року вийшла наша стаття з обвинуваченнями Вайнштейна в сексуальних домаганнях і насильстві, ми з подивом побачили, що греблю таки прорвало. Мільйони жінок в усьому світі почали розповідати про власний досвід жорстокого поводження з ними. Великій кількості чоловіків враз довелося пояснити свою хижу поведінку і відповісти за неї, чого досі ніколи не траплялося. Журналістське розслідування надихнуло змінити парадигму. Хоча наша праця була лише одним із рушіїв цієї зміни, якій передували роки зусиль таких активних феміністок та правників, як Аніта Гілл, засновниця руху #MeToo Тарана Берк і багатьох інших, зокрема й наших колег-журналісток.

Проте спостерігаючи за тим, як здобуті важкою працею результати розслідування допомагали змінювати погляди, ми й далі запитували себе: «Чому саме після цієї історії?». Як зауважив один із наших редакторів, Гарві Вайнштейн навіть не був аж такий відомий. Чому у світі, де так багато всього видається незмінним, відбуваються сейсмічні соціальні зміни?

Ми взялися за цю книжку, щоб відповісти на такі запитання. Жодна зі згаданих змін не була ані неминуча, ані передбачувана. На цих сторінках ми описуємо мотивацію й сумніви, ризиковані рішення перших сміливиць, які наважилися розбити тишу навколо Вайнштейна. Лора Мед-

ден, колишня помічниця Вайнштайна, яка вдома, у Вельсі, доглядала за дітьми, почала говорити, ще не оговтавшись після розлучення й готуючись до операції через рак грудей. Ешлі Джадд, у житті якої був маловідомий період, коли акторка покинула Голлівуд, щоб зануритись у ґрунтовне дослідження питань гендерної рівності, поставила на кін власну кар'єру. Зельда Перкінс, лондонська продюсерка, що її обвинувачення проти Вайнштайна були придушені угодою, яку вона підписала два десятиліття тому, поговорила з нами, незважаючи на можливу юридичну та фінансову відповідальність. Давній працівник Вайнштайна, якого дедалі більше непокоїло те, про що він знав, звірився нам і допоміг розкрити характер свого боса. Ми обрали цю назву — «Вона розповіла» — як узагальнення, бо пишемо і про тих, хто почав говорити, і про жінок, які не наважилися, а також про нюанси — як, коли і чому.

Це також історія про журналістське розслідування від його перших невпевнених кроків, коли ми знали дуже мало і майже ніхто нічого нам не розповідав. Ми описуємо, як розкривали секрети, підкріплювали їх доказами і відкривали правду про впливового чоловіка, який вдався до підступу, намагаючись саботувати нашу роботу. Також реконструювали нашу фінальну зустріч із продюсером (його останній протест) в офісі New York Times безпосередньо перед публікацією, коли той уже зрозумів, що загнаний у глухий кут.

Наше розслідування щодо Вайнштайна відбувалося у час боротьби із «фейковими новинами», коли, здавалося, руйнувалося навіть саме уявлення про істину. Але одкровення щодо Вайнштайна набули такого розголосу, зокрема тому, що ми та інші журналісти змогли навести чіткі й незаперечні докази правопорушень. У цій книжці пояснюємо, як задокументували типову поведінку обвинуваченого, спираючись на особисті свідчення, фінансові та юридичні

документи, службові нотатки та інші викривальні матеріали. На початку нашої роботи було обмаль публічних дискусій щодо того, як поведився Вайнштайн із жінками; ішлося переважно про те, як його стримати. Але Вайнштайн і надалі відкидав усі обвинувачення щодо примусу до сексуальних стосунків, наполягаючи, що наші висновки хибні. «У вас є лише припущення й обвинувачення, але немає доказів», — сказав його речник, коли ми попросили прокоментувати наші викриття.

Ця книжка містить відомості, які ми дістали під час розслідування справи Вайнштайна 2017 року, а також чималу кількість інформації, зібраної згодом. Велика частина нової інформації про Вайнштайна допомагає зрозуміти, як правова система та корпоративна культура сприяють замовчуванню злочинів і гальмують зміни. Корпорації стають пліч-о-пліч заради захисту хижаків. Дехто стверджує, що жінки самі наживаються на системі, яка приховує злочини. Чимало людей, які розуміють проблему, як-от Боб Вайнштайн, брат Гарві та його бізнес-партнер, що дав розлоге інтерв'ю для цієї книжки, майже нічого не чинять, щоб бодай спробувати стримати злочини.

У травні 2019 року, коли ми оце пишемо, на Вайнштайна чекає кримінальний процес за спробу зґвалтування й інші випадки сексуального насильства, а також шквал цивільних позовів від акторок, колишніх працівниць та інших жінок, які вимагають фінансової компенсації¹. Незалежно від результатів судових справ, сподіваємося, що ця книжка задокументує провини Вайнштайна: маніпулятивну експлуатацію на робочому місці, утиски та тероризування жінок.

¹ У березні 2020 року Гарві визнали винним у двох із п'яти пунктів обвинувачення — у злочинних статевих актах першого ступеня й у зґвалтуванні третього ступеня, — і засудили до 23 років ув'язнення.

* * *

Упродовж кількох місяців після того, як ми висвітлили історію Вайнштайна, після вибуху руху #MeToo, розгорнулися нові дискусії на різні теми: від зґвалтувань на побаченнях до сексуального насильства над дітьми, від ґендерної дискримінації до незручних ситуацій на вечірках. Це збагатило і поглибило публічну полеміку, та водночас заплутало справу: йдеться про те, щоб покласти край сексуальним домаганням, реформувати систему кримінального правосуддя, розгромити патріархат чи фліртувати без наслідків? Чи не зайшло все занадто далеко, заплямовуючи невинних чоловіків, докази проти яких геть непереконливі, або ж справи не надто зрушилися, розчаровуючи браком системних змін?

Приблизно за рік після публікації нашої історії про Вайнштайна, Крістін Блейзі Форд, професорка психології з Каліфорнії, постала перед комітетом Сенату США та звинуватила суддю Бретта Кавано, висунутого до Верховного суду, у сексуальній нарузі над нею в нетверезому стані у старших класах школи. Він затято заперечував обвинувачення. Дехто сприймав Форд як героїню руху #MeToo, інші вважали її символом «перебору» — живим доказом зловживань руху.

Ми вважаємо її головною героїнею однієї з найскладніших і найяскравіших «вона розповіла»-історій, бо дізналися про всі невідомі публічні кроки на шляху до цього виступу перед сенатом. Джоді спостерігала за слуханнями і за роботою команди юристів Форд, а також зустрілася з нею самою наступного ранку після свідчень. У грудні Меґан уперше після слухань інтерв'ювала Форд під час сніданку в Пало-Альто. Протягом наступних місяців вона десятки годин додатково розмовляла з Форд про те, як вона наважилася виступити і які були наслідки. Ми розмовляли з іншими людьми, що підтримували жінку і свідчили на її ко-

ристь. І розповідаємо про подорож Форд до Вашингтона та про величезну кількість різних поглядів інституцій, політичних сил і про той тягар страхів, що звалився на неї.

Багатьох людей цікавить, як складається життя Форд після її заяви. Останній розділ цієї книжки містить унікальне групове інтерв'ю з деякими жінками, історії яких ми розповідаємо, зокрема і з Форд. Але одіссея Форд ставить важливе питання про те, що сприяє, а що перешкоджає прогресові. Рух #MeToo — приклад соціальних змін у наш час, але це також тест на нашу здатність формувати нові, взаємно справедливі правила і способи захисту в цьому недосконалому світі.

Ця книжка розповідає про два приголомшливі роки в житті жінок у Сполучених Штатах та поза межами країни. Ця історія належить усім, хто її прожив: на відміну від деяких журналістських розслідувань, в яких ідеться про розкриття державних чи корпоративних таємниць, ця розповідь — про речі, з якими у приватному житті, на роботі, в родині і навчальних закладах доводилося стикатися багатьом із нас. Але ми писали цю книжку, щоб перенести вас якнайближче до епіцентру подій.

Щоб висвітлити все якомога докладніше і достовірніше, ми додали стенограми інтерв'ю, електронні листи та інші оригінальні документи. Тут є нотатки найперших розмов із кінозірками про Вайнштайна, лист, який написав братові Боб Вайнштайн, уривки з текстів Форд і багато інших матеріалів, отриманих «із перших вуст». Деяко з того, чим ми ділимося, не увійшло до матеріалів справи, але додаткова інформація, здобута згодом, зокрема й завдяки повторним розмовам зі сторонами конфлікту, увійшла сюди. Ми відтворили розмови та події, про які дізналися не з перших вуст, а завдяки записам та інтерв'ю. Слід зазначити, що ця книжка ґрунтується на зібраній упродовж трьох років інформації та сотнях інтерв'ю, записаних від Лондона до

Пало-Альто, а примітки в кінці подають детальний перелік джерел, з яких ми дізналися певну інформацію.

І нарешті, ця книжка — хронологічний виклад нашої співпраці з іншими людьми, які допомагали аналізувати ці події. Щоб уникнути плутанини, пишемо про себе в третій особі. (Перша особа однини трапляється у робочих нотатках, над якими ми працювали разом, хоча й часто проробляли різні лінії, тому «Я» може означати Джоді або Меган). Тому, перш ніж почнемо розповідати історію в цей спосіб, хочемо сказати власними голосами: «Дякуємо за те, що приєдналися до нашої спільноти, читаючи ці сторінки, розгадуючи разом із нами секрети і переживаючи події, за те, що стаєте свідками того, що засвідчили ми, і чуєте те, що і ми почули».